

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

AKAİD

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

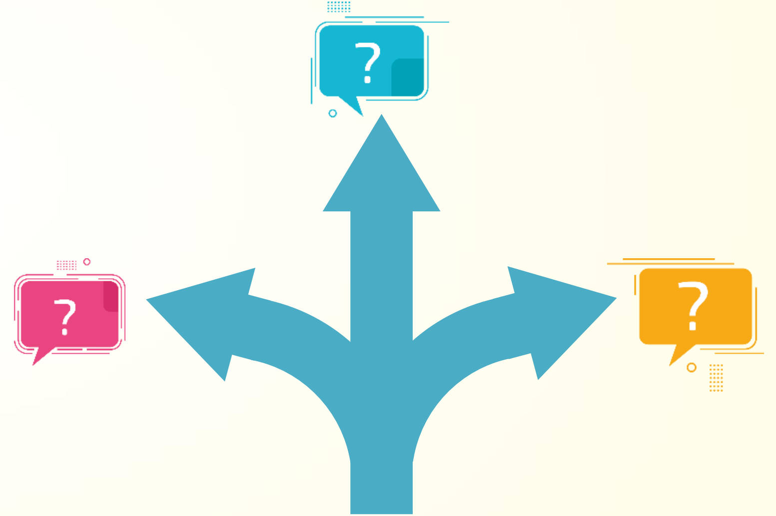
Neler Öğreneceğiz?

1. Dinin Kaynağı
2. Akaidin Tanımı, Konusu ve Amacı
3. İslam Akaidinin Temel Özellikleri
4. İslam Akaidinin Kaynakları

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bir yolun doğru veya yanlış olduğunu nasıl anlarsınız?

1. Dinin Kaynağı

Din;

- Usul, âdet, tutulan yol, hüküm, mükâfat ve ceza, itaat gibi anlamlara gelir.

- Akıl sahibi insanları kendi hür irade ve tercihleriyle bizzat hayırlı olan şeylere götüren ilahi kanunlardır.

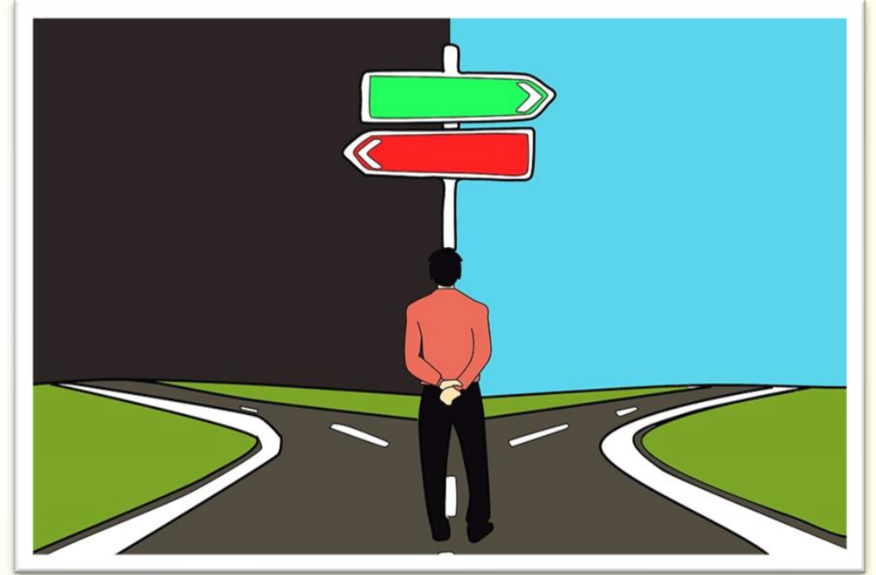

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Yüce Allah birtakım hükümler koymak suretiyle insanlar için bir yol belirlemiş ve insanların bu doğru yolda ilerlemelerini emretmiştir.
- Kulun bu yolda ilerleyişine göre de ödül veya cezayla karşılık vereceğini bildirmiştir.

Her insan yolunu kendi seçer.

1. ÜNİTE / AKAİD İLMİ

- Her insanda bir üstün ve aşkın varlığa inanma ve ona kulluk etme yönelimi vardır.

- Dolayısıyla din duygusu doğuştandır.

- İnsanın tek bir ilaha inanma ve kulluk etme bilinciyle yaratılmasına **fıtrat** denir.

- Kur'an-ı Kerim'de fıtratla ilgili şöyle buyrulmaktadır.

"(Resul'üm!) Sen yüzünü hanîf olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur fakat insanların çoğu bilmezler."

(Rûm suresi, 30. ayet)

- Peygamberimiz ise her insanın İslam dini üzerine doğduğunu şu sözleriyle belirtmiştir:

  "Her doğan (İslam) fıtratı üzere doğar. Fakat o çocuğun anası ve babası onu kendi dinlerine döndürürler. Yahudi iseler Yahudi yaparlar, Hristiyan ve Mecusi iseler Hristiyan ve Mecusi yaparlar."

  (Buhârî, Cenâiz, 80)

- Hak dine ve tevhid inancına bağlanmak insanın fıtri bir özelliğidir.

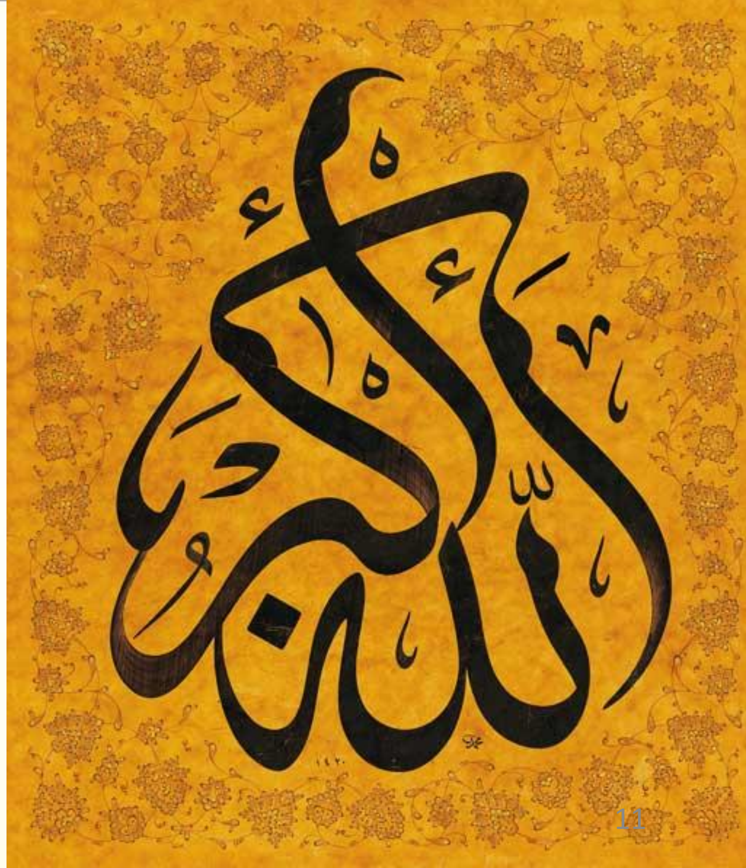
- İlk insan Hz. Adem'den itibaren insana bazı sorumluluklar yüklenmiş ve doğru yola ulaşması için gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

- İlk peygamber Hz. Adem'den son peygamber Hz. Muhammed'e kadar gelen bu dinin adı İslam'dır.

İslam

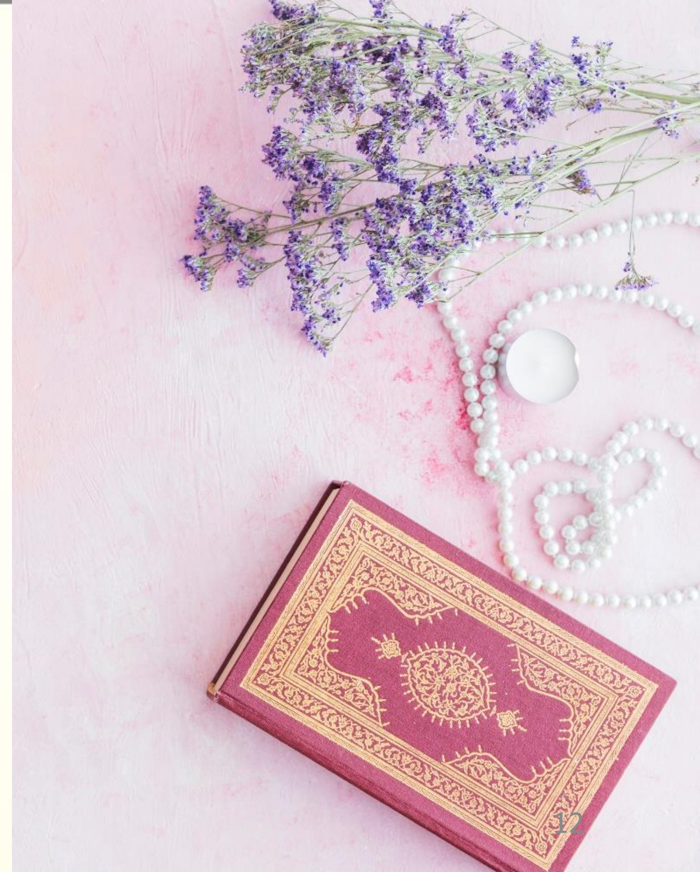
- Hiçbir şekilde ortak koşmaksızın sadece Allah'a (c.c) gönülden itaat edilmesi,
- Bu itaatin kalp ve dille benimsenip ortaya konulması,
- Sonucunda O'nun emir ve yasaklarına uyarak kulluk edilmesidir.

- Tüm peygamberlere gelen emir ve yasaklar aynıdır.

- Tüm peygamberler insanları bir olan Allah'a inanmaya davet etmiş, Allah'ın emir ve yasaklarına uyulması gerektiğini bildirmiş ve birlik beraberlik içinde yaşamayı tavsiye etmişlerdir.

Akaid ilminin konusu ve amacı nedir?

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. Akaidin Tanımı, Konusu ve Amacı

Akaidin Tanımı

- Akaid, akide kelimesinin çoğuludur.
- Akide sözlükte "gönülden bağlanılan, düğüm atmışçasına inanılan şey" anlamına gelir.
- **Akaid**; inanılan şeyler, akideler, dinî inançlar, gönülden bağlanılan, kesinlikle inanılan şeyler, itikatlar demektir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. ÜNİTE / AKAİD İLMİ

Akaidin Konusu

- İmanın altı esası ve bunlarla ilişkili meselelerdir.
- İman esasları 3 temel başlık altında toplanmıştır.

- Allah'a iman
- Kadere iman

- Peygamberlere iman
- Kitaplara iman

- Ahirete iman
- Meleklere iman

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biliyor musunuz?

- Akaidin ana konusunu oluşturan iman esaslarına, dinin temelleri, aslî hükümleri anlamında "**usûlü'd-dîn**" adı verilir.
- Bunlar arasından Allah'a (c.c), peygamberlere ve ahirete imanın özel adına "**usûl-i selâse**" (üç temel esas) denir.
- Bütün iman esaslarının kendisine bağlı bulunduğu, imanın temelini teşkil eden "Allah'a (c.c) iman"a ise "**aslü'l-usûl**" denir.

Akaidin Amacı

- İman esaslarının açıklamasını yapmak ve yorumlamaktır.
- İman esaslarını gerek akli gerekse naklî delillerle ispatını gerçekleştirmek ve aynı zamanda savunmaktır.
- Sapkın düşünce sahiplerinin İslam'a ve inanç esaslarına yönelik itirazlarını delillerle çürütüp onlara cevap vermektir.
- İman esaslarını sarsıntıya uğramaktan korumaktır.

İslam akaidinin özellikleri hakkında neler biliyorsunuz?

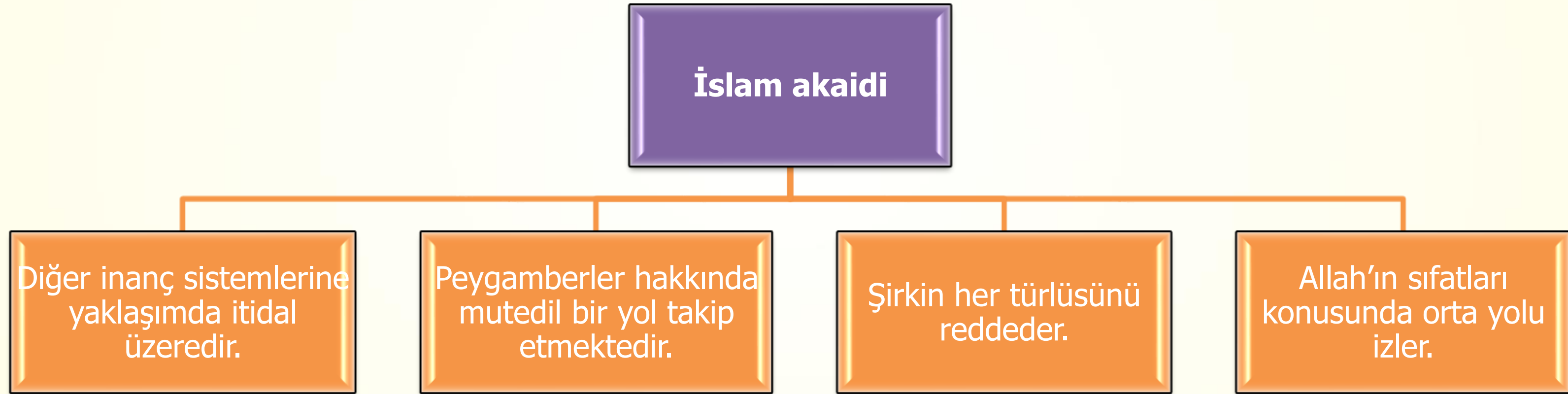

3. İslam Akaidinin Temel Özellikleri

- Apaçık, sade ve anlaşılır bir akidedir.
- Fıtrata uygundur.
- Aklı selim tarafından kolayca kabul edilecek niteliktedir.
- Artma ve eksilmeyi, tahrif ve tebdili kabul etmeyen sabit ve değişmez bir akidedir.
- Kesin delillere dayanır.
- Mutedil ve dengeli, ifrat ve tefritten uzak bir inanç sistemidir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İslam dininin temel kaynakları nelerdir?

4. İslam Akaidinin Kaynakları

- İslam akaidin temel kaynakları Kur'an-ı Kerim ve hadislerdir.
- Kur'an-ı Kerim ve hadislerde iman esasları hiçbir yoruma meydan vermeyecek biçimde açık ve nettir.
- Aklını kullanan her insan inanç ilkelerini anlayabilir; Allah'ın varlığı ve birliğini idrak edebilir.

Dikkat Edelim

- Aklın akaid alanındaki birinci vazifesi, nassların ortaya koyduğu itikadî ilkeleri anlamak ve yorumlamaktır.
- Aklın nass ile çelişkiye düşmesi mümkün değildir.

Biliyor musunuz?

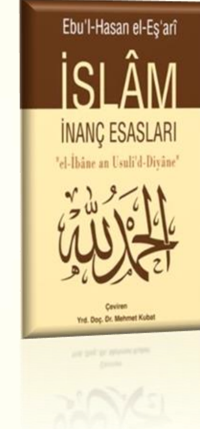
Akıl, nasslarda ortaya konulan inanç esaslarını

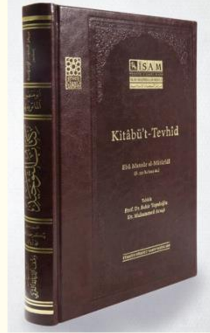
- Ayet ve hadislerle
- Gözlemle
- Akıl yürütmeyle
- Pozitif ve sosyal bilimlerden elde ettiği verilerle

açıklar, delillendirir ve ispatlar.

- Akaid ilmiyle ilgili birçok eser yazılmıştır.
- Erken dönem eserlerden bazıları şunlardır:
  - ✓ Ebû Hanîfe: **el-Fıkhü'l-Ekber**
  - ✓ Ebû Mansûr el-Mâtürîdi: **Kitâbü't-Tevhîd**
  - ✓ Ebü'l-Hasan el-Eş'ari: **el-İbâne an Usûli'd-Diyâne/ el-Lüma'**

- Akaid ilmiylle ilgili öne çıkan bazı eserler şunlardır.

✓Ömer en-Nesefi: **Akaidü'n-Nesefî**

✓Taftazânî: **Şerhu'l-Akaid**

✓Ömer Nasuhi Bilmen: **İslam Akaidi**

✓Şerafettin Gölcük ve Süleyman Toprak: **Kelam Tarihi**

✓Bekir Topaloğlu: **Allah İnancı**

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Din ve fıtrat ilişkisini yorumlayınız.
2. Akaid ilminin konusu hakkında kısaca bilgi veriniz.
3. İslam akaidinin temel özellikleri nelerdir?
4. İslam akaidinin erken dönem eserlerinden örnek veriniz.

Cevaplayalım

1. Akaid ilmi iman esaslarını ve hükümlerini Kur'an-ı Kerim ve hadisler çerçevesinde inceleyen bir ilimdir. Bu ilmin amacı iman esaslarını…

Parçanın sonu aşağıdaki ifadelerden hangisiyle tamamlanırsa verilen bilgi yanlış olur?

A) … açıklamak ve yorumlamaktır.
B) … akli ve nakli delillerle ispatlamaktır.
C) … eleştirenlere karşı savunmaktır.
D) … ibadetlerle ilişkilendirmektir.
E) … sarsıntıya uğramaktan korumaktır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. Dinin muhatabı, akıl sahibi yani akıl sağlığı yerinde olan ve akli melekelerini kullanabilen kimselerdir. Akıl sağlığı yerinde olmayanlar ve küçük yaştaki çocuklar dinen sorumluluğu değildir. Akıl sahibi insanlar dine yönelmelerinde ve bağlılığında özgürdür. Din kişiye hak ile batılı, doğru ile yanlışı gösterir. Her birisinin kişi açısından ne gibi sonuçlar doğuracağını açıklar. İnsan da kendi aklıyla özgür bir şekilde seçimini yapar.

Bu parçada vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Din duygusu doğuştan gelir.
B) Din akıl sahibi insanlara hitap eder.
C) Dinin kaynağı ve sahibi yalnız Allah'tır.
D) Din toplumun bir baskısının sonucudur.
E) Din insanı dünyada ve ahirette hayra ulaştırır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. İslam akaidinin bazı temel özellikleri vardır. Bu özelliklerden birisi apaçık, sade ve anlaşılabilir bir akide olmasıdır (I). İslam akaidi insanın fıtratına uygundur (II). Akl-ı selim tarafından kolayca kabul edilecek niteliktedir (III). Bunun yanı sıra dinamik ve değişkenlik gösteren bir akidedir (IV). Ayrıca İslam akaidi kesin delillere dayanır (V).

Numaralandırılmış cümlelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4. Akaid ilminin konusu imanın altı esası ve bunlarla ilişkili konulardır. Bu altı esas üç başlık altında toplanmıştır. Allah'a ve kadere iman konularına ……………; kitaplara ve peygamberlere iman konularına ……………; ahiret ve meleklere iman konularına …………… denilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) İlahiyyât/ Nübüvvât/ Sem'iyyât
B) Nübüvvât/ Sem'iyyât/ Ulûhiyet
C) Sem'iyyât/ İlahiyyât/ Nübüvvât
D) Usûlü'd-dîn/ Usûl-i selâse/ Aslü'l-usûl
E) Usûl-i selâse/ Aslü'l-usûl/ Usûlü'd-dîn

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5. Akaid ilmiyle ilgili birçok eser yazılmıştır. Erken dönem eserleri arasında en bilinen eser Ebû Hanife’nin el-Fıkh’ü’l-Ekber adlı eseridir. İlerleyen dönemlerde ise Ebû Mansûr el-Mâtüridi’nin el-Lüma’ adlı eseri ön plana çıkmıştır. Bu eserlerin yanı sıra Ömer en-Nesefi’nin Aka’idü’n-Nesefî, Taftazânî’nin Şerhu’l-Akaid ve Ömer Nasuhi Bilmen’in İslam Akaidi öne çıkan eserler arasındadır.

Verilen parçada hangi yazarın eseri <u>yanlıştır</u>?

A) Ebû Hanife
B) Ebû Mansûr el-Mâtüridi
C) Ömer en-Nesefi’
D) Ömer Nasuhi Bilmen
E) Taftazânî’

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY, Dilek MENKÜÇ

Redaksiyon

Suna AKKURT, Kenan DEMİRTAŞ, Nihal SOYDAŞ, Hüseyin KAZAN

Tasarım ve Düzenleme

Faize ULUSOY, Hanife KOYUTÜRK

Tüm hakları Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne aittir.
Bu materyalin hazırlanmasında DÖGM ders kitapları temel alınmıştır.